

Затверджено

Громадською радою доброчесності

18 квітня 2017 р.

ВИСНОВОК

про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Антоненко Наталії Олександрівни критеріям доброчесності та професійної етики

Антоненко Наталія Олександрівна (надалі - Кандидат) працює суддею з 1995 року. Спершу була суддею Дніпровського районного суду м. Києва, а з 2001 року є суддею Апеляційного суду міста Києва.

Проаналізувавши інформацію про Кандидата, Громадська рада доброчесності виявила дані, які дають підстави для висновку про його невідповідність критеріям доброчесності та професійної етики.

1. Невідповідність витрат і майна кандидата на посаду судді та членів його сім'ї, а також близьких осіб задекларованим доходам

У декларації доброчесності, яка міститься у досьє Кандидата, вказано, що рівень життя та майно кандидата та членів її сім'ї відповідають їх доходам, які здобуті із законних джерел, а ні кандидат, ні члени її сім'ї не робили витрат, які не відповідають їх доходам. Однак ми встановили факти, які ставлять під сумнів ці твердження.

Зокрема, ми розрахували загальну вартість майна, яка вказана Кандидатом у її декларації за 2016 р. Під час аналізу використовувалась лише та вартість, яка вказана Кандидатом у декларації. Деякі суми у нас викликають сумніви у тому, що вони відображають реальну вартість набуття майна, але при підрахунку вартості ми їх не беремо до уваги. Також не враховуємо майно, вартість якого не вказана. Отже, станом на 31.12.2016 р. Кандидат та члени її сім'ї задекларували майна на загальну суму 3 702 240 грн.

Майно	Власник	Дата набуття	Вартість майна на момент набуття (грн.)
земельна ділянка 1496 кв. м	Антоненко Наталія Олександрівна	29.07.2011	64 717
земельна ділянка 1388 кв. м.	Антоненко Наталія Олександрівна	29.07.2011	1 190
житловий будинок 338,3 кв.м.	Антоненко Наталія Олександрівна	10.04.2014	1 184 050
квартира 37,3 кв.м.	Антоненко Наталія Олександрівна	04.09.2002	7
парко місце 14,8 кв.м.	Антоненко Наталія Олександрівна	14.05.2011	70 998
гараж 18 кв. м.	50/50 батько, мати	24.12.2004	4 863
земельна ділянка 694 кв. м.	Антоненко Максим Євгенович	16.02.2015	невідомо
земельна ділянка 550 кв. м.	Антоненко Максим Євгенович	28.01.2014	28 793
житл. буд. 89,9 кв. м.	Антоненко Максим Євгенович	01.04.2014	314 650
квартира 113,2 кв.м.	50/50 Антоненко Максим Євгенович, Антоненко Ілля Євгенович	14.05.2011	427 944
автомобіль Сузукі SX4 2007 р.в.	Антоненко Наталія Олександрівна	24.03.2007	136 800

Toyota Camry 2012р.в.	Антоненко Максим Євгенович	29.11.2012	263 500
готівкові кошти	Антоненко Наталія Олександрівна	на 31.12.2016	17 000 дол. США 50 000 грн.
готівкові кошти	Каплунова Марія Максимівна	на 31.12.2016	10000 дол. США
готівкові кошти	Каплунов Олександр Йосипович	на 31.12.2016	15000 дол. США
кошти на рахунку	Антоненко Максим Євгенович	на 31.12.2016	12748
Всього вартість майна			2 497 512 грн.
Всього вартість майна + кошти (по курсу НБУ, станом на 31.12.16)			3 702 240 грн.

Кандидату було надіслано звернення, у якому ми пропонували надати інформацію про джерела походження її майна. Кандидат скористалась правом відповісти та поінформувала, що такими джерелами є “сімейні заощадження” без конкретизації їх розміру (додаток 1). Також Рада зробила запит у суд з проханням надати наявні декларації про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру. У відповідь на цей запит до Ради надійшли декларації за 2011 - 2014 роки (додатки 2, 3, 4, 5). Вважаємо, що Рада доклала усіх зусиль для того, щоб отримати достатні дані про доходи Кандидата, на підставі яких можна робити відповідні висновки. Отже, з отриманих декларацій, а також з електронних декларацій випливає, що загальна сума доходів Кандидата та членів її сім’ї за 2011 - 2016 роки складає 1 627 746,00 грн., що на 2 074 494 грн. менше, ніж вартість задекларованого майна. Враховуючи, що практично усе життя Кандидат працює на посаді судді, то сумнівно, що її доходи за попередні роки були значно більші, ніж доходи після 2011 р. А тому ми вважаємо, що існують обґрунтовані сумніви у законності джерел походження доходів, необхідних для набуття у власність вказаного майна.

Наведені факти викликали суспільний інтерес і також були предметом розслідувань громадських організацій (стаття “Суддя Апеляційного суду міста Києва Антоненко Наталія Олександрівна. Розслідування «PROSUD»” (http://blog.prosud.info/antonenko_nataliya_oleksandrivna.html)).

2. Недостовірність відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави

Відповідно до електронної декларації за 2016 р. Кандидат володіє будинком, право власності на який набуто у 2014 р. Однак будівництво будинку розпочалося значно раніше. Як свідчать дані порівняння карт у програмі Google Earth у 2011 р. будинок вже був під дахом, тобто ступінь готовності вже був значним (додаток 6). Але в деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2011, 2012 та 2013 роки, яку Кандидат подавала відповідно до попереднього антикорупційного законодавства (у паперовій формі) відсутнє будь-яке незавершене будівництво. Загальновідомим є факт, що неоднозначності у попередньому законодавстві щодо декларування незавершеного будівництва використовувались для ухилення від декларування таких об'єктів, які могли бути доволі коштовними. Очевидно, що цю неоднозначність використала і Кандидат при заповненні попередніх форм декларацій.

У Кодексі суддівської етики вказано, що усвідомлюючи значимість своєї місії, з метою зміцнення та підтримки довіри суспільства до судової влади **судді України вважають, що зобов'язані демонструвати і пропагувати високі стандарти поведінки**, у зв'язку з чим **добровільно беруть на себе більш істотні обмеження**, пов'язані з дотриманням етичних норм як у поведінці під час здійснення правосуддя, **так і в позасудовій поведінці**. Відповідно до ст. 1 Кодексу суддівської етики суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду. Суддя має докладати всіх зусиль до того, щоб на думку розсудливої, законотворчої та поінформованої людини його поведінка була бездоганною (ст. 3 Кодексу суддівської етики).

На наше переконання, невнесення до попередніх декларацій права на земельну ділянку та на незавершене будівництво Кандидатом не є демонстрацією бездоганної поведінки і більш високих вимог до судді; навпаки використана модель поведінки та трактування законодавства, яке під кутом зору стороннього спостерігача може сприйматися як ухилення від декларування доволі коштовного майна. Такі дії не можуть вважатися прикладом додержання вимог закону і не сприяють зміцненню віри громадян у чесність суду.

Вважаємо, що наведених фактів достатньо для висновку про невідповідність Кандидата критеріям доброчесності та професійної етики.

Водночас Рада вважає необхідним надати Вищій кваліфікаційній комісії суддів України *таку інформацію* про Кандидата:

1. На сайт Ради надійшло повідомлення про ухвалення 25 жовтня 2016 року колегією суддів Апеляційного суду м.Києва під головуванням Кандидата рішення суду, яким визнано “недійсним трудовий договір від 16 листопада 2013 року між Публічним акціонерним товариством «Київпроект» та ОСОБА_3” . Підставою для визнання недійсним зазначено порушення ст.ст. 203, 215 ЦК України. На переконання заявника це рішення було свавільним, оскільки суд безпідставно не врахував правові позиції

Верховного Суду України з цього питання. Зокрема, Верховний Суд України, вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судом касаційної інстанції зазначених норм матеріального права (а саме ст. 203, 215 ЦК України), у своїй постанові від 24.06.2015 р. у справі № 6-530-цс15 дійшов такого висновку: «Установивши наявність між сторонами оскаржуваного договору трудових правовідносин, які регулюються нормами трудового й спеціального законодавства, та факт укладення цього договору саме у зв'язку з існуванням трудових правовідносин, апеляційний суд дійшов правильного висновку про те, що укладений договір не є правочином у розумінні статті 202 ЦК України, на який поширюються передбачені нормами статей 203, 215 цього Кодексу загальні вимоги щодо чинності правочину та який може бути визнаний недійсним із передбачених ЦК України підстав. Враховуючи, що відповідно до статті 21 КЗпП України предметом трудового договору (контракту) є праця (трудова функція) особи, яка є об'єктом саме трудових правовідносин, які повною мірою врегульовані трудовим законодавством (зокрема статтями 3, 7, 9, 91, 44 КЗпП України) положення ЦК України щодо умов дійсності правочину та правових наслідків недійсності правочину не підлягають застосуванню для регулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку з укладенням трудового договору (контракту)». Аналогічні висновки неодноразово висловлював Верховний Суд України у своїх постановках (зокрема, від 08.09.2010 р. у справі № 6-4684св10, від 09.06.2010 р. у справі № 6-5581св10), ухвалах (від 14.11.2012 р. у справі № 6-27092св12, від 30.10.2012 р. у справі № 6-32851св12 тощо), а також у своїх ухвалах Вищий спеціалізований суд з розгляду цивільних і кримінальних справ (зокрема, від 29.08.2016 р. у справі № 753/17575/15-ц, від 22.06.2016 р. у справі № 127/20714/15-ц). З викладеного видно, що нормами трудового законодавства не передбачено можливості визнання трудового договору чи контракту недійсними з підстав, визначених статтями 203, 215 ЦК України, як і не передбачено правових підстав для визнання в судовому порядку незаконним призначення особи на відповідну посаду. Такий висновок зробив Верховний Суд України у своєму рішенні від 08.09.2010 р., ухваленому у справі № 6-4684св10. А Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ в ухвалі від 14.11.2012 р. у справі № 6-27092св12 зазначив, що нормами трудового законодавства не передбачена можливість визнання трудового договору, контракту чи додаткової угоди до цього контракту недійсними в підстав, визначених ст. ст. 203, 215 ЦК України, як і не передбачено правових підстав для визнання в судовому порядку незаконним призначення особи винагороди за працю.

2. Кандидат розглядав справу, яка стала предметом розгляду Європейського суду з прав людини (“Журавльов проти України”). І хоча справа не розглядалась Європейським судом по суті, Суд взяв до уваги згоду сторін щодо дружнього врегулювання спору та вилучив її з реєстру справ відповідно до ст. 39 Конвенції. Рада вважає, що цей факт має враховуватись при оцінці Кандидата. Варто зауважити, що за результатом розгляду цієї скарги Європейський суд зобов'язав Україну виплатити скаржнику компенсацію у розмірі 3 100 євро за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції за надмірну тривалість цивільних проваджень.

Відповідно до частини четвертої статті 19 Регламенту Громадської ради доброчесності за наявності важливої інформації Рада у подальшому може окремим рішенням змінити або скасувати висновок, або затвердити новий висновок.

Додатки

1. Відповідь Кандидата на Запитальник Громадської ради доброчесності
2. Декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2011 р.
3. Декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2012 р.
4. Декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2013 р.
5. Декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2014 р.
6. Фото незавершеного будівництва з Google Earth

**Координатор
Громадської ради доброчесності**